

**ANADOLU ÜNİVERSİTESİ HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU
(ANADOLUHADYEK) YÖNERGESİ**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç ve Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – Bu Yönerge; “Anadolu Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu” (ANADOLUHADYEK) nun oluşumu, çalışma yöntemleri, görevleri, çalışma ilkeleri, deney hayvanlarının kullanılma amaçları, eğitim-öğretim ve denetim, Yerel Etik Kurula başvuru ve başvuruların değerlendirilmesine ilişkin usul ve esasları düzenler.

Dayanak

MADDE 2 – Bu Yönerge, 24/6/2004 tarihli ve 5199 sayılı “Hayvanları Koruma Kanunu”, Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından hazırlanan 15/2/2014 tarihli ve 28914 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik”, 13/12/2011 tarih ve 28141 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlar için Kullanılan Hayvanların Refahı ve Korunmasına Dair Yönetmelik” ve 11/8/1983 tarih ve 18132 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Çevre Kanunu” hükümleri esas alınarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – Bu Yönergede geçen;

- a) **3R İlkesi:** Mümkün olan her durumda, canlı hayvan yerine bilimsel açıdan geçerli başka alternatif bir yöntem ya da deneme stratejisinin uygulanması; proje hedeflerinden ödün vermeden kullanılacak hayvan sayısının olabildiğince azaltılması; hayvanlara acı ve eziyet çektiren ve kalıcı hasara yol açabilen işlemlerin azaltılarak ve iyileştirilerek hayvan refahının artırılması,
- b) **Alternatif Yöntemler:** “*in vivo*” yöntemler dışında izole doku ve izole hücre gibi “*in vitro*” ve “*in siliko*” yöntemlerini,
- c) **Başkan:** Anadolu Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Başkanını,
- ç) **Başvuru Formu:** Projeye ilgili olarak düzenlenen ve “Anadolu Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu”na sunulan formu,
- d) **Deney Hayvanı:** Nitelikleri bu Yönergeyle belirlenen, deneyde kullanılan veya kullanılacak olan hayvanı,
- e) **Deney Hayvanı Kullanıcısı:** Deney hayvanı kullanarak her türlü eğitim, araştırma, uygulama ve test yapan ya da bu çalışmalar kapsamında deney hayvanlarına dokunan, gözlemleyen, katkıda bulunan öğrenciler ve araştırmacılarla, akademik, sağlık, teknik ve idari personeli,
- f) **Deney Hayvanları Araştırma ve Uygulama Birimi:** Üniversite bünyesinde kurulmuş deney hayvanlarının bakımının, üretiminin yapıldığı ve hayvan deneyleri çalışmalarının uygulandığı birimi,
- g) **Hayvan Deneyi:** Hayvan yetiştiriciliği ve ıslahı ile ilgili deneysel olmayan uygulamalar; koruyucu, tanı amaçlı ve/veya tedavi edici veteriner hekimliği uygulamaları dışındaki hayvanlar üzerinde yapılacak olan her türlü bilimsel çalışmayı,
- ğ) **HADMEK:** “Hayvan Deneyleri Merkezî Etik Kurulu”nu,

- h) **Hayvan Refah Birimi:** “Anadolu Üniversitesi Deney Hayvanları Araştırma ve Uygulama Birimi” bünyesinde bulunan hayvan refahı ve bakımından sorumlu birimi,
- ı) **İnsancıl Öldürme Yöntemi:** Bir hayvanın türüne göre en az fiziksel ve davranışsal acı verilmek suretiyle yaşamına son verilmesini,
- i) **Proje:** “Anadolu Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu”na onaylanmak üzere sunulmuş bilimsel araştırma projelerini,
- j) **Rektör:** Anadolu Üniversitesi Rektörünü,
- k) **Sekreteryaya:** “Anadolu Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu” nda gerekli koordinasyonu sağlayan, yazışmaları yapan ve kayıtları tutan kişiyi,
- l) **Senato:** Anadolu Üniversitesi Senatosunu,
- m) **Sertifika:** Deney hayvanlarıyla ilgili sertifika vermeye yetkili kurumlardan/kuruluşlardan alınan belgeyi,
- n) **Üniversite:** Anadolu Üniversitesini,
- o) **Yerel Etik Kurul:** “Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik” te belirtilen, Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulunun (HADYEK) karşılığı olan “Anadolu Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu” (ANADOLUHADYEK) nu,
- ö) **Yetkili Kişi:** Hayvanlar üzerinde bu Yönergede tanımlanan uygulamaları yapabilecek eğitime ve yeteneğe sahip, deney hayvanı kullanıcılarını eğitebilecek nitelikteki kişileri ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kurulun Oluşumu, Görevleri ve Çalışma İlkeleri

Kurulun oluşumu

MADDE 4 – Kurul; hayvan deneyleri konusunda en az bir yıl deneyimli, Üniversitede hayvan yetiştirilmesi, üretilmesi ve bakımından sorumlu bir veteriner hekim; kurum içinde deney hayvanları ile çalışma yapan birimlerden birer temsilci; “*in vivo*” hayvan deneylerinde en az bir yıl deneyimli doktora/tıpta uzmanlık derecesine sahip bir üye; deney hayvanları ile çalışmayan ve Üniversiteyle çıkar ilişkisi olmayan T.C. vatandaşı sivil bir üye ve Üniversiteyle çıkar ilişkisi olmayan bir sivil toplum kuruluşuna kayıtlı T.C. vatandaşı bir üyeden oluşur.

Kurul Başkanı, Üniversite öğretim üyeleri arasından 4 yıl süreyle Rektör tarafından atanır. Kurul üyeleri ise başkanın önerdiği kişiler arasından Rektör tarafından 4 yıl için atanır. Başkan, kurul üyeleri arasından 4 yıl süreliğine başkan vekilini belirler. Görev süresi biten üye yeniden görevlendirilebilir. Bir takvim yılı içinde izinsiz ve mazeretsiz üst üste 3 toplantıya katılmayan üyenin, üyeliği sona erer. Üyelik sıfatının herhangi bir nedenle sona ermesi durumunda, ayrılan üyenin yerine kalan süreyi tamamlamak üzere, aynı nitelikleri taşıyan yeni üye aynı usulle atanır.

Kurulun görevleri

MADDE 5 – Kurulun görevleri şunlardır:

- a) “Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik” hükümleri ile “Hayvan Deneyleri Merkezî Etik Kurulu” (HADMEK) nun belirlediği etik ilkeler ve kurallar çerçevesinde kendi çalışma usul ve esaslarına ilişkin yönerge hazırlamak,
- b) Deney hayvanı kullanılması sürecinin etik kurallara uygun olarak sürdürülmesini denetlemek ve bu amaçla gerekli düzenlemeleri yapmak,

- c) Hayvanların deneylerde kullanımının etik kurallara uygun olup olmadığını incelemek, çalışma protokollerine onay vermek ya da gerekçesini açıklayarak reddetmek; onaylanmış projelerin protokole uymayan deneylerinin sonlandırılmasına karar vermek,
- ç) Deney hayvanı üretiminden ve barındırılmasından sorumlu personelin gerekli bilgi donanımına sahip olup olmadığını değerlendirmek, eğitim ve sertifika programları açmak ve “HADMEK”e bildirmek,
- d) Projede yer alan araştırmacılardan “Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası” na sahip olmayanların hayvan deneyleri yapmasına izin vermemek,
- e) “Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik” gereğince sertifika programı açmak, programın nasıl yürütüleceğini karara bağlamak ve yapılacak sınavda başarılı olanlara “Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası” vermek,
- f) Deney hayvanlarının üretim, yetiştirme, tedavi, barındırma ve nakil koşulları ile deneylerin yapıldığı laboratuvar koşullarının ve ekipmanının etik yönden uygun olup olmadığını denetlemek, uygun görmediği durumlarda deney hayvanı kullanılmasını engellemek,
- g) “Deney Hayvanları Araştırma ve Uygulama Birimi” nin deney hayvanı üretiminde görev alan personelin sağlık kurallarına uyup uymadığını ve iş koşullarını denetlemek,
- ğ) 5199 sayılı “Hayvanları Koruma Kanunu” hükümlerine dayanarak ruhsatlı ünite de bulunan mevcut deney hayvanlarının kayıt altına alınmasını ve izlenmesini sağlamak,
- h) Deney hayvanlarıyla ilgili tüm formları 5 yıl süreyle saklamak,
- ı) Deneysel çalışmalar sonucunda ortaya çıkan tıbbi ve diğer atıkların, ölü hayvanların 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili mevzuata göre bertarafını sağlamak,
- i) Araştırılan bilginin elde edilmesinde geçerliliği kanıtlanmış alternatif yöntemlerin varlığında hayvan deneylerini uygun görmemek,
- j) Önceden ayrıntılı olarak yapılmış ve geçerliliği doğrulanmış deneylerin tekrarına yönelik olarak deney hayvanı kullanılmasını önlemek,
- k) Deney hayvanı kullanımıyla ilgili verileri toplamak, deney hayvanlarına ait yıllık kullanım raporu hazırlamak ve “HADMEK”e sunmaktır.

Kurulun çalışma yöntemleri

MADDE 6 – Yerel Etik Kurul; Başkanın belirlediği gündemle en az ayda bir kez üyelerin üçte ikisinin katılımıyla toplanır. Kurul; Başkanın görevi başında bulunmadığı durumlarda, başkan vekilinin başkanlığında toplanır. Kararlar, oy çokluğuyla alınır. Oy eşitliği durumunda başkanın oyu yönünde karar verilir.

Sorumlu yönetici (veteriner hekim) tarafından tutulan; deney hayvanlarının sayıları, türleri, temin edildikleri yerler ve yapılan diğer tüm işlemlerin yer aldığı kayıtlar 5 yıl süreyle saklanır.

Hayvan deneyleri için araştırmacılar, bir dilekçeyle (EK-1) birlikte “Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Başvuru Formu (EK-2)”nu ve “Taahhütname (EK-3)”yi doldurarak Yerel Etik Kuruluna başvurur. Başvurular, Yerel Etik Kurulu tarafından değerlendirilir. Değerlendirme sonucu “Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Değerlendirme ve Onay Formu” (EK-4) doldurularak araştırmacıya bildirilir ve formlar 5 yıl süreyle saklanır. Kayıtlar, “Hayvan Deneyleri Merkezî Etik Kurulu” ve ilgili Bakanlıkların denetimine açık tutulur. ANADOLUHADYEK, gerektiğinde konusunda

deneyimli uzmanların yazılı görüşlerini alabilir veya uzmanları kurul toplantısına davet edebilir.

Kurulun çalışma ilkeleri

MADDE 7 – ANADOLUHADYEK'in, çalışmaları sırasında dikkate alacağı hususlar şunlardır:

- a) Deney hayvanı içerikli araştırmalar, eğitim-öğretim amaçlı uygulamalar ve testler için Yerel Etik Kuruldan onay alınması zorunludur.
- b) Yerel Etik Kurul tarafından onaylanmayan çalışmalar yapılamaz.
- c) Yerel Etik Kurul tarafından yapılan düzenlemelere uygun olarak alınmış istisnai bir karar olmadıkça, deneylerde kullanılmak üzere ruhsat alınmış hayvanlar kullanılır. Deneylerde kullanılacak hayvan türlerinin kayıtlı yasal deney hayvanı üreticisi ve tedarikçilerinden alınmış olması koşulu aranır. Kedi ve köpek gibi evcil türlerin sokakta başıboş olanları deneylerde kullanılmaz.
- ç) Deney ve uygulamaların, hayvan sağlığı ve refahı gözetilerek, projenin başvuru formunda belirtilen ve onaylanan ilke ve uygulama süreçleri dikkate alınarak;
 - Deney için amaca uygun yöntem ve en az sayıda hayvan kullanımı sağlanır.
 - Önceden ayrıntılı olarak yapılmış ve geçerliliği doğrulanmış deneylerin tekrarına yönelik olarak deney hayvanı kullanılması önlenir.
 - Canlı hayvanlarda yapılacak çalışmaların veteriner hekim tarafından ya da yetkin kişilerin denetiminde yapılması sağlanır.
 - Ameliyat sırasında ve sonrasında gerekli anestezi ve post-operatif ağrı dindiriciler kullanılır.
 - Ağrı ve acı verecek deneylerde, deney hayvanlarına uygun bir anestezi yöntemi ve analjezik ajanların kullanılması sağlanır.
 - Hayvanlar hiçbir zaman gereksiz ağrı ve strese maruz bırakılmaz.
 - Deney sonrası yaşatılacak hayvanlar özenle iyileştirilir.
 - Deney sonucunda ya da deneyin herhangi bir aşamasında deneye devam edemeyecek durumda olan hayvanların yaşamı protokolda belirtilen yönetime uygun bir biçimde sonlandırılır. Kamu sağlığı ve çevresel risk oluşturabilecek ölü hayvanların ve atıkların, ilgili mevzuatlar kapsamında imha edilmesi sağlanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Deney Hayvanları Sertifika Programları

Deney hayvanları sertifika programları

MADDE 8 – (Değişik: Senato-21/11/2017-11/5) “Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası Eğitim Programı” Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından düzenlenen mevzuat kapsamında yürütülecektir.

Sertifika programının yürütülmesi

MADDE 9 – Sertifika programına kayıt, ANADOLUHADYEK tarafından belirlenen tarihler arasında yapılır. Sertifika programı, Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu tarafından düzenlenir.

ANADOLUHADYEK, programı aşağıdaki usul ve esaslara göre yürütür:

- a) Düzenleyeceği sertifika programlarını 30 gün önceden HADMEK' e bildirir.
- b) Sertifika programları ANADOLUHADYEK'in belirleyeceği yetkin kişiler tarafından yürütülür.

- c) Düzenlenecek sertifika programlarının; akademik takvimi, ücreti, ve katılımcı sayısı karara bağlanmak üzere Üniversite yönetim kuruluna sunulur.
- ç) Sertifika programı 15 gün önceden duyurulur.
- d) **(Mülga: Senato-21/11/2017-11/5)**
- e) **(Değişik: Senato-21/11/2017-11/5)** Başarılı olanlara ANADOLUHADYEK Başkanı ve Rektör tarafından imzalanmış sertifika verilir.
- f) Deney hayvanı kullanıcıları sertifika almadan bu hayvanlar üzerinde deney, eğitim, test amacıyla işlem yapamaz ve hayvanları barındıramaz. Sertifikası olmayan araştırmacı, sertifikası olan araştırmacılarla ortak çalışma yapmak üzere ANADOLUHADYEK'e müracaat edebilir.
- g) ANADOLUHADYEK'in onayına sunulan projelerin yürütücülerinin veya proje ekibinden hiçbir araştırmacının kullanım sertifikası olmaması durumunda çalışmaya onay verilmez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Deney Hayvanlarının Kullanım Amaçları, İzin/Onay, Başvuru, Başvuruların Değerlendirilmesi ve Projenin Yürütülmesi

Deney hayvanlarının kullanım amaçları

MADDE 10 – Deney hayvanları;

- a) İnsanlarda, hayvanlarda veya bitkilerdeki hastalıkların ya da sağlıkla ilgili anormalliklerin önlenmesi, teşhis ve tedavisi,
 - b) İnsanlarda, hayvanlarda veya bitkilerde kullanılan ilaçların, maddelerin, ürünlerin ya da uygulamaların; üretim, güvenlik, etkinlik, kalite ve yan etkilerinin araştırılması,
 - c) İnsanlarda, hayvanlarda ya da bitkilerdeki fizyolojik olayların araştırılması,
 - ç) Çevrenin korunmasına ve çevre kirliliğine yönelik çalışmalar,
 - d) Eğitim-öğretim faaliyetleri,
 - e) Bilimsel araştırmalar,
 - f) Adli soruşturmalar
- için kullanılır.

İzin/onay

MADDE 11 – Aşağıda belirtilen çalışmalar için ANADOLUHADYEK izninin/onayının alınması zorunludur:

- a) Hayvanlar üzerinde yürütülecek bilimsel amaçlı araştırma projeleri ve tez (yüksek lisans, doktora, sanatta yeterlik ve bilim uzmanlığı) çalışmaları,
- b) Eğitim-öğretim amaçlı düzenlenecek tüm öğrenci uygulamaları,
- c) Hayvanlar üzerinde uygulanacak ticari amaçlı testler,
- d) Çalışma öncesinde bir yöntemi öğrenmek ya da geliştirmek için ön çalışmalar,
- e) Üniversite dışındaki kurumlardan gelen ve Üniversite bünyesinde gerçekleştirilecek olan araştırma projeleri.

ANADOLUHADYEK'e başvuru

MADDE 12 – ANADOLUHADYEK'e başvurular;

- a) Proje yürütücüsü EK-1'deki başvuru dilekçesi ve EK-2'deki başvuru formuyla ANADOLUHADYEK Sekreterliğine başvurur.

- b) Proje yöneticisi, ANADOLUHADYЕК'e sunulan ve onaylanan projesiyle ilgili olarak EK-3'teki "Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Taahhütname"ni doldurup imzalar.
- c) Proje onaylandıktan ve uygulamaya geçildikten sonra deney protokolünde yapılacak değişiklikler ANADOLUHADYЕК'in iznine tabidir.

Başvuruların değerlendirilmesi

MADDE 13 – Usulüne uygun olarak yapılan başvurular ANADOLUHADYЕК tarafından incelemeye alınır. Kurul gerekli görürse proje ile ilgili konuda deneyimli uzmanlardan yazılı ya da sözlü görüş alabilir. ANADOLUHADYЕК; başvuruya konu proje hakkında hayvan etiği üzerine var olan tüm ulusal ve uluslararası antlaşmaları, yasa ve yönetmelikleri dikkate alarak karar verir.

Proje, yapılacak ilk toplantıda ANADOLUHADYЕК üyelerinin birlikte hazırlayacağı rapora göre "**uygun**", "**koşullu olarak uygun**", "**düzeltilmesi gerekir.**" ya da "**uygun değildir**" şeklinde karara bağlanır. Karara katılmayan üye/üyeler karşı oylarını gerekçeleriyle birlikte yazılı olarak bildirir. ANADOLUHADYЕК üyelerine ait başvurular görüşülürken ilgili kurul üyesi toplantıya katılamaz ve oy kullanamaz. Kararlar ilan edilmez, proje yürütücüsüne bildirilir. ANADOLUHADYЕК kararları, proje süresince geçerlidir. Süresi içinde bitirilemeyen projeler için ek süre talep edilebilir.

"**Düzeltilmesi gerekir.**" kararı verilen başvurular, 6 ay içinde düzeltildikten sonra ANADOLUHADYЕК tarafından yeniden değerlendirilir. "**Koşullu olarak uygun**" kararı verilen projeler, ANADOLUHADYЕК tarafından belirlenecek süre içinde istenen koşulların yerine getirilip getirilmediği belirlendikten sonra "**uygun**" ya da "**uygun değildir**" şeklinde karara bağlanır.

Araştırmacıların sorumlulukları

MADDE 14 – Araştırmacıların sorumlulukları şunlardır:

- a) Başvuru formlarında verdikleri bilgilerin doğruluğunu,
- b) Onay verilmeden deneye başlayamayacaklarını,
- c) Çalışma için onay alınmış olsa bile deney hayvanları kullanım sertifikası bulunmayan kişilerin deney hayvanlarında herhangi bir işlem yapamayacaklarını; işlemlerde ve çalışma ekibinde yapılacak değişiklik için ANADOLUHADYЕК'in iznini alacaklarını,
- d) Çalışma sürecinde Yönerge'deki etik ilkelere uyacaklarını, beklenmeyen olumsuz bir etki olduğunda en kısa sürede ANADOLUHADYЕК'e bildireceklerini,
- e) Ulusal/uluslararası her türlü yayın, bilimsel makale, bildiri ve posterlerde; "**Bu çalışma, Anadolu Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır.**" ifadesine yer vereceklerini,
- f) Proje sonuç raporunu araştırmanın bitimini izleyen 3 ay içinde ANADOLUHADYЕК'e sunacaklarını kabul etmiş sayılacaklardır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Personel ihtiyacı

MADDE 15 – ANADOLUHADYЕК'in akademik, teknik ve idari personel ihtiyacı, 2547 sayılı Kanununun 13'üncü maddesi uyarınca Rektör tarafından görevlendirilecek personelle karşılanır.

Hüküm bulunmayan hâller

MADDE 16 – Bu Yönergede hüküm bulunmayan hâllerde, 24/6/2004 tarihli ve 5199 sayılı “Hayvanları Koruma Kanunu”, Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından hazırlanan 15/2/2014 tarihli ve 28914 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik” ve 13/12/2011 tarih ve 28141 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlar için Kullanılan Hayvanların Refahı ve Korunmasına Dair Yönetmelik” ve 11/8/1983 tarih ve 18132 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Çevre Kanunu” hükümleri uygulanır.

Mali işler

MADDE 17 – ANADOLUHADYEK’in meslek içi eğitim ve sertifika sürecine ilişkin mali işleri Anadolu Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi tarafından yürütülür.

Gizlilik

MADDE 18 – ANADOLUHADYEK’in yazışmaları gizlidir. İlgili mevzuat çerçevesinde yetkili bulunan kurumlar dışında üçüncü şahıslara bilgi verilmez.

Yürürlükten kaldırılan Yönerge

MADDE 19 – Anadolu Üniversitesi Senatosunun 11/05/2011 tarihli ve 8/2 sayılı kararıyla kabul edilen ve Senatonun 13/12/2011 tarihli 17/7 sayılı kararıyla değişiklik yapılan “Anadolu Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu (AHADYEK) Yönergesi” yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 20 – Bu Yönerge, Anadolu Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edilip Orman ve Su İşleri Bakanlığı “Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulu”na onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 21 – Bu Yönerge hükümlerini, Anadolu Üniversitesi Rektörü yürütür.

YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ			
Senato Karar Tarihi	Senato Karar Sayısı		
19/4/2016	3/10		
DEĞİŞİKLİK			
Tarihi	Sayısı	Değişiklik Yapılan Maddeler	
1	21/11/2017	11/5	8. maddesinde, 9. maddesinin 2. fıkrasında değişiklik; 9. maddesinin 2. fıkrasının (d) bendinin ve EK-5’in yürürlükten kaldırılması
2			

EK-1. Başvuru Dilekçesi

**T.C.
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU BAŞKANLIĞINA**

.././....

“.....” başlıklı araştırmam için “Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu” onayı almak istiyorum.
Gereğini saygılarımla arz ederim.

.....
(İMZA)

.....
(UNVANI, ADI-SOYADI)

EK:

1. Özgeçmiş

T.C.
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU BAŞVURU FORMU

Protokol No (lütfen boş bırakınız) :

Tarih : .../...../.....

1. ARAŞTIRMANIN BAŞLIĞI:

.....
.....

2. ARAŞTIRMA YÜRÜTÜCÜSÜ:

Unvanı, Adı-Soyadı :
Üniversite/Kurum :
Bölüm/Anabilim Dalı :
Telefon :
Cep telefonu :
E-posta :@.....
Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası : Var () Yok ()

3. YARDIMCI ARAŞTIRMACILAR:

Unvanı, Adı-Soyadı :
Üniversite/Kurum :
Bölüm/Anabilim Dalı :
Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası : Var () Yok ()

4. BAŞVURU TİPİ:

() Yeni Başvuru () Değişiklik (Eski Protokol No):

5. ARAŞTIRMANIN TÜRÜ:

() Araştırma () Yüksek Lisans
() Ön Çalışma () Doktora
() Eğitim () Tıpta Uzmanlık

6. ARAŞTIRMANIN SÜRESİ:

.....

7. ARAŞTIRMAYI DESTEKLEYEN KURULUŞ(LAR):

() Yok () Araştırma Fonu () TÜBİTAK () DPT
() Yurtdışı Fonları
() Diğer (Açıklayınız):

8. ARAŞTIRMANIN AMACI:

Genel Bilgi:
.....
.....
.....

Kaynaklar:

.....
.....
.....

9. DENEY HAYVANLARI ÜZERİNDE YAPILACAK İŞLEMLER (Kaynak belirtiniz):

.....
.....
.....
.....
.....
.....

10. BU ARAŞTIRMA İÇİN DENEY HAYVANI KULLANILMAYAN ALTERNATİF BİR YÖNTEM VAR MIDIR?

Evet Hayır

Yanıtınız hayır ise; deney hayvanı kullanma gerekçe(leri)nizi belirtiniz:

.....

İncelenen süreçlerin karmaşıklığı nedeniyle daha basit sistemlerde oluşturulması ve model kurulması olanaksızdır.

İncelenecek sistemin, canlı olmayan modellerde taklit edilebilmesi için yeterli bilgi birikimi yoktur.

Uygulamalardan önceki çalışmalar nedeniyle canlı hayvan üzerinde deney yapmak zorunludur.

Diğer (Açıklayınız):

.....

.....

11. DENEY HAYVANLARININ TEMİN EDİLECEĞİ YER:

Anadolu Üniversitesi Deney Hayvanları Araştırma ve Uygulama Birimi

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, TICAM

Bir başka çalışmadan artmıştır (Açıklayınız):

.....

Yaban ortamdan izole edilecektir.

Koloni içinde üretilecektir (Hangi laboratuvar belirtiniz):

Diğer (Açıklayınız):

.....

.....

12. DENEY HAYVANININ KİMLİĞİ:

Tür :

Soy/Irk :

Cinsiyet :

Yaş/Ağırlık sınırı :

13. SEÇİLEN TÜRE AİT GEREKÇE(LER):

EK-2. Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Başvuru Formu

() Daha önce elde edilen verilerle karşılaştırma yapmayı olanaklı kılan geniş veri tabanları bulunmaktadır.

() Önerilen türün anatomik ve fizyolojik özellikleri yapılacak çalışma için yegane uygun modeldir.

() Önerilen tür, bu çalışmanın yapılabilmesi için uygun doku, boyut ve anatomiye sahip ve filogenetik olarak en düşük olanıdır.

() Bu tür, insan ya da hayvanlardaki durumu simüle etmek için çok uygun bir fizyolojik model oluşturmaktadır.

() Bu projenin köken aldığı önceki çalışmalarda da aynı tür kullanılmıştır.

() Bu türün aşağıda belirtilen özellikleri çalışma için en uygun seçimdir:

14. **DENEY GRUPLARI VE SAYILARI:**

Her grup için (varsa deney tekrarı için) hayvan sayısını nasıl belirlediğinizi açıklayınız:

.....
.....
.....
.....

15. **DENEY SÜRESİNCE HAYVANLARIN BAKIM KOŞULLARI:**

Bakım Yeri:

.....
.....
.....

Barınma Alanı ve Bakım Koşulları:

.....
.....
.....
.....

16. **DENEYLERDE (VARSA İŞLEM SONRASI DÖNEMDE) KULLANILACAK KİMYASAL/ BİYOLOJİK MADDELER VE FARMAKOLOJİK AJANLAR (Pre-anestezi, anestezi, analjezik, sedatif, trankilizan, nöromusküler bloke ediciler):**

Ajanın adı :

Dozu :

Hacim :

Veriliş yolu :

Veriliş sıklığı :

Etki süresi :

17. **İNVAZİF KATEGORİ:**

Denyde herhangi bir invazif prosedür kullanılacak mı?

() Evet () Hayır

Cevabınız evet ise işlemler anestezi altında mı gerçekleştirilecek?

() Evet () Hayır

Cevabınız hayır ise gerekçelerini belirtiniz.

.....

EK-2. Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Başvuru Formu

.....
.....
.....

18. ANESTEZİNİN TAKİBİ:

Anestezi yapılmışsa derinliği izlenecek mi?

Evet Hayır

Yanıtınız evet ise uygun seçenekleri belirtiniz:

Cilt ya da parmak kıstırma yanıtları

Palpebra ya da kornea refleksi (kemirgenler için uygun değildir)

Çene ya da iskelet kası tonusu izlenmesi

Fizyolojik yanıtın izlenmesi

Diğer (Açıklayınız):

İzlenme sıklığı:

Protokole uygulanması olanaklı değildir.

Her 2-3 dakikada bir

Her 4-5 dakikada bir

Diğer (Açıklayınız):

19. DENEY HAYVANLARI İÇİN KISITLAYICI DURUMLAR:

Deneylerde hayvanlar için herhangi bir kısıtlayıcı durum, özel barınma, yoksun bırakma durumu var mı?

EVET HAYIR

Cevabınız Evet ise Kısıtlayıcı Durum Hakkında Bilgi Veriniz:

Kısıtlayıcı Cihaz Kullanımı (Süre: dakika)

Yüksek/Düşük Sıcaklığa Maruz Bırakılma (Süre: dakika)

Standart Dışı Nemlilik/Kuruluk Altında Bırakılma (Süre: dakika)

Standart Dışı Atmosferik Basınca Maruz Bırakılma(Süre: dakika)

Standart Dışı Atmosferde Tutulma (Süre: dakika)

Standart Dışı Kafeste Barındırma (Örn: Metabolik Kafes, Süre:..... dakika)

Uzun Süreli Standart Dışı Işık-Karanlık Siklusunda Tutulma (Süre: dakika)

12 Saatten Daha Uzun Süre Susuz Bırakma (Süre: dakika)

24 Saatten Daha Uzun Aç Bırakma (Süre: dakika)

Diğer (Açıklayınız):

.....

.....

.....

20. DENEY SIRASINDA/SONRASINDA ORTAYA ÇIKABİLECEK TEHLİKELİ DURUMLAR:

Mikrobiyolojik kontaminasyon riski

Kanserojen maddeler

Radyoizotoplar

Biyolojik toksinler

Antineoplastik/sitotoksik ajanlar

EK-2. Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Başvuru Formu

() Diğer ajanlar:

Oluşacak tıbbi atıklar ve bunların imhası için alınacak önlemler hakkında kısaca bilgi veriniz:

.....
.....
.....
.....
.....

21. ÖTANAZİ YÖNTEMLERİ:

- () Ötanazi uygulanmayacaktır.
() Yüksek doz anestezik
() Anestezi/trankilizasyon altında dekapitasyon
() Anestezi/trankilizasyon altında servikal dislokasyon (Sıçandan büyük hayvanlar için uygun değil)
() Cerrahi sırasında ekssanguinasyon (Kanatma veya yüksek miktarda kan alma)
() Karbon dioksit solutma
() Diğer (Açıklayınız):

.....
.....

**22. BU ARAŞTIRMANIN BİLİME YAPABİLECEĞİ POTANSİYEL KATKILARI
AÇIKLAYINIZ:**

.....
.....
.....
.....
.....

T.C.
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU

TAAHHÜTNAME

.../.../.....

Araştırmanın Tam Adı :

Araştırmada Sorumlu Yürütücü :

Diğer Görevliler (Araştırmada yer alan tüm görevlileri ekleyiniz) :

1-

2-

3-

- Proje Başvuru Formunda verdiğim bilgilerin doğruluğunu
 - Proje ekibinde yer alan ancak; Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası bulunmayan araştırmacılara hayvanlar üzerinde herhangi bir işlem yaptırmayacağımı,
 - Bu çalışma süresince, yönergede yer alan etik ilkelere uyacağımı, beklenmeyen olumsuz bir etki veya olay olduğunda derhal ANADOLUHADYEK'e bildireceğimi,
 - Çalışma süresince işlemlerde ve çalışma ekibinde yapılacak değişiklikler için ANADOLUHADYEK'in iznini alacağımı,
 - Projenin sonuç raporunu proje süresinin bitimini takip eden 3 ay içinde Yerel Etik Kurula sunacağımı,
- taahhüt ederim.

.....
(İMZA)

.....
(ADI-SOYADI)

Proje Yürütücüsü :

Adres :

Tel :

Cep :

E-posta :@.....

T.C.
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU

Toplantı No:		Dosya Kayıt No:
BAŞVURU BİLGİLERİ	ARAŞTIRMANIN ADI
	SORUMLU ARAŞTIRMACI ÜNVANI, ADI, KURUMU
	YARDIMCI ARAŞTIRMACILAR
	HAYVAN TÜRÜ VE SAYISI

DEĞERLENDİRİLEN BELGE	ARAŞTIRMA PROTOKOLÜ VE EKLERİ
------------------------------	-------------------------------	-------

KARAR BİLGİLERİ		
	KARAR NO:	KARAR TARİHİ: .../.../.....	PROJE BİTİŞ TARİHİ: .../.../.....

ETİK KURUL ÜYELERİ			
UNVANI, ADI-SOYADI, ETİK KURULDAKİ GÖREVİ	BİRİMİ	TOPLANTIYA KATILMA	KARARA KATILMA İMZA
.....,,	☐ Katıldı ☐ Katılmadı
.....,,	☐ Katıldı ☐ Katılmadı
.....,,	☐ Katıldı ☐ Katılmadı
.....,,	☐ Katıldı ☐ Katılmadı
.....,,	☐ Katıldı ☐ Katılmadı
.....,,	☐ Katıldı ☐ Katılmadı
.....,,	☐ Katıldı ☐ Katılmadı

EK-5. Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası Programı (Mülga: Senato-21/11/2017-11/5).